

Adroddiad ar gyfer	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad	Hydref 2022
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau)
Swyddog Cyswllt	Helen Howard, Pennaeth Cyllid
Pwnc	Alldro Amcanol 2022/23

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am y sefyllfa gwariant refeniw a chyfalaf yn 2021/22, fel yr oedd ar 31 Awst 2022.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Cafodd y gofyniad cyllidebol net ei gymeradwyo gan yr Awdurdod Tân ac Achub (yr Awdurdod) yn ei gyfarfod ar 20 Rhagfyr 2021. Roedd hyn yn cadarnhau gofyniad net o £39.41m, i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol. Rhagwelir mai'r gwariant gwirioneddol fydd £42.5m, sy'n cynnwys prosiectau a ohiriwyd yn ystod pandemig Covid-19, amcangyfrifon o setliadau cyflog cenedlaethol yn uwch na'r ddarpariaeth o 2% yn y gyllideb a phwysau chwyddiannol cyffredinol. Bydd defnyddio cronfeydd a glustnodwyd, y gronfa gyffredinol a darpariaethau yn lliniaru rhag y costau ychwanegol ac ni ragwelir y bydd angen ardoll atodol.
- 3 Ar 20 Rhagfyr 2021, roedd yr Awdurdod wedi cymeradwyo cyllideb gyfalaf o £2.91m ar gyfer 2022/23. Mae'r rhaglen gyfalaf yn profi pwysau costau, ac os caiff yr holl waith disgwylidig ei gwblhau, bydd gorwariant o £0.20m.

ARGYMHELLION

- 4 Gofynnir i'r Aelodau:
  - (I) nodi'r rhagamcanion alldro refeniw a chyfalaf drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23, fel y nodir yn yr adroddiad;
  - (II) nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â chwyddiant a phroblemau gyda'r cadwyni cyflenwi;
  - (III) nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r negodiadau cyflog sy'n mynd ymlaen; a
  - (IV) cymeradwyo'r defnydd o gronfeydd a glustnodwyd a'r gronfa gyffredinol.

SYLWADAU'R PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

- 5 Nid yw'r aelodau wedi ystyried yr adroddiad hwn o'r blaen.

CEFNDIR

- 6 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa alldro gwariant refeniw a chyfalaf drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23.

GWYBODAETH

CYLLIDEB REFENIW

- 7 Cytunwyd ar gyllideb o £39.412m ar gyfer 2022/23 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 20 Rhagfyr 2021. Yn dilyn gwaith cynllunio pellach, cadarnhawyd y gofyniad cyllidebol cyffredinol yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 20 Mehefin 2022. Ar hyn o bryd, nodir hefyd y byddai gwariant wedi'i ohirio o 2021/22 yn cael ei dalu o gronfeydd a glustnodwyd. Hefyd, nodwyd y risgiau penodol sy'n gysylltiedig â dyfarniadau cyflog gan ein bod yn dal i aros am y cytundebau cenedlaethol.
- 8 Costau staff yw 72% o'r gwariant gros. Caiff y gyllideb ei gosod ar sail y llu staff a gymeradwywyd a'r gweithgarwch a ddisgwylir.
- 9 Roedd y broses o osod y gyllideb yn cynnwys rhagdybiaeth mai 2% fyddai'r dyfarniadau cyflog i'r holl staff. Y cynnig cyflog diweddaraf i staff llywodraeth leol yw ymgodiad o £1,925, ar draws pob graddfa, sy'n cyfateb i ryw 6.6%. Y sefyllfa gyfredol yw bod aelodau Unsain wedi pleidleisio i dderbyn y cynnig. Fodd bynnag, nid yw canlyniadau pleidleisiau gan undebau eraill yn cynrychioli staff llywodraeth leol yn hysbys eto, er ein bod yn disgwyl cael y rheini erbyn diwedd y mis.
- 10 Mae cynnig cyflog cychwynnol o 2% i swyddi diffoddwyr tân a staff yr ystafell reoli wedi cael ei wrthod gan negodwyr ochr y gweithwyr (Undeb yr FBU) ac roeddent am holi barn y staff am weithredu diwydiannol. Mae cynnig pellach o 5% wedi cael ei wneud ond mae Undeb y FBU wedi dweud nad yw hyn yn ddigonol, mae wrthi'n ymgynghori â'i aelodau.
- 11 Mae'r rhagolygon nad ydynt yn gyflogau yn adlewyrchu'r pwysau costau anochel sy'n cael eu teimlo mewn perthynas â chostau cyfleustodau, gwaith cynnal a chadw sydd wedi cronni, a chostau tanwydd. Fodd bynnag, mae rhagor o ansicrwydd yn parhau oherwydd pwysau chwyddiant yn gyffredinol a phroblemau gyda chadwyni cyflenwi sy'n arwain at wariant uwch na'r gyllideb a ragwelwyd.
- 12 Er bod y rhan fwyaf o'r gwariant yn cael ei ariannu o ardoll yr awdurdodau cyfansoddol, fe ddaw incwm gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gweithgareddau sy'n cael arian grant ac ad-daliadau gan gyrrff eraill am ddefnyddio ein safleoedd.

- 13 Mae'r costau ariannu cyfalaf yn cynnwys costau benthyciadau a thaliadau refeniw am ddefnyddio asedau cyfalaf. Pan gafodd y gyllideb ei gosod, ni ragwelid cynnydd yng nghyfraddau llog Banc Lloegr yn ystod 2022/23. Mae'r cynnydd wedyn wedi arwain at effaith niweidiol ar y sefyllfa, ac mae hynny wedi cael ei ffactorio i'r rhagolwg.

ALLDRO REFENIW

- 14 Mae'r adroddiad yn rhagamcan sefyllfa fantoledig gyffredinol, ond oherwydd y pwysau chwyddiannol bu'n rhaid cynnwys trosglwyddiadau o gronfeydd a glustnodwyd. Ceir dadansoddiad isod.

	Cyllideb (£000)	Rhagolwg (£000)	Amrywiad (£000)	Amrywiad (%)
Gweithwyr	30,120	31,553	1,433	4.8%
Safleoedd	2,901	3,896	995	34.3%
Cludiant	1,204	1,204	-	0.0%
Cyflenwadau	4,919	5,391	472	9.6%
Taliadau Trydydd Parti	451	451	-	0.0%
Cyllid Cyfalaf a Ffioedd	2,263	2,513	250	11.0%
Incwm	-2,456	-2,482	-26	1.1%
Alldro a Ragwelir	39,402	42,526	3,124	7.9%
Trosglwyddiad o Gronfeydd a Glustnodwyd		-2,128	-2,128	
Trosglwyddiad o Ddarpariaethau		-296	-296	
Trosglwyddiad o Gronfa Gyffredinol		-700	-700	
Defnydd o Gronfeydd		-	-	
		3,124	3,124	
Sefyllfa a Ragwelir	39,402	39,402	-	

COSTAU GWEITHWYR

- 15 Mae costau gweithwyr yn elfen arwyddocaol o'r gyllideb (72%), ac maent yn cynnwys cyflogau, costau pensiwn, cost recriwtio a hyfforddi a gwasanaethau gweithwyr fel ffisiotherapi a gwasanaethau iechyd galwedigaethol.

- 16 Sefydlwyd strwythur staffio newydd yn Ebrill 2022. Gwnaethpwyd cynnydd sylweddol wrth recriwtio i swyddi gwag, ond mae'r farchnad swyddi yn heriol wrth recriwtio i swyddi arbenigol. Mae'r swyddi hyn yn parhau'n hanfodol er mwyn cyflawni'r amcanion corfforaethol.
- 17 Mae ymarferiad recriwtio amser cyflawn a gynhaliwyd yn ddiweddar wedi arwain at benodi 24 o recriwtiaid newydd; dechreuodd 12 ohonynt yn mis Medi a bydd 12 yn dechrau ym mis Ionawr. Bydd y swyddi hyn yn delio ag ymddeoliadau sy'n hybys ac a ragwelir, ond oherwydd y cyfnod angenrheidiol o hyfforddi, bu'n rhaid mynd yn uwch na'r lefelau llu arferol er mwyn sicrhau parhad yn y gwasanaethau. Mae camau gweithredu'n parhau i gynyddu nifer y diffoddwyr tân y system RDS ac mae hyn yn cael sylw arwyddocaol er mwyn mynd i'r afael a chynnal materion yn ymwneud ag argaeledd.
- 18 Gwariwyd £0.29m ar ddyfaniadau cyflog gwyliau wedi'u hôl-ddyddio. Bu hyn yn angenrheidiol yn dilyn achos cyfreithiol cenedlaethol ynghylch yr elfennau o gyflog a ddylai gael eu cynnwys wrth gyfrifo cyflog gwyliau, a bydd yn cael ei ariannu drwy ddarpariaeth a sefydlwyd yn 2021/22.
- 19 Mae'r gorwariant a ragwelir mewn costau staffio yn £1.43m, ac mae'n cynnwys y canlynol:
- costau a ddisgwylir ar gyfer dyfarniadau cyflog yn ystod y flwyddyn;
  - cyflog gwyliau wedi'i ôl-ddyddio;
  - diffoddwyr tân amser cyflawn ychwanegol;
  - swyddi dros dro i gyflawni prosiectau penodol; llai
  - gostyngiadau'n deillio o swyddi gwag cyfredol.
- 20 Mae cost a ddisgwylir ar gyfer dyfarniadau cyflog yn ystod y flwyddyn yn parhau'n ansicr ar hyn o bryd, er bod unrhyw ddyfarniad cyflog dros 2% yn risg ariannol. Nodwyd hyn yn ystod y broses o osod y gyllideb, a chynigir y dylid defnyddio'r cronfeydd wrth gefn yn 2022/23 ar gyfer dyfarniadau cyflog y cytunir arnynt yn genedlaethol.

COSTAU NAD YDYNT YN GYFLOGAU

- 21 Mae'r gyllideb nad yw'n gyflogau yn profi pwysau sylweddol. Mae'r rhain yn cynnwys costau tanwydd ac ynni, sy'n parhau'n anrhagweladwy oherwydd materion yn ymwneud â phrisiau a chyflenwi. Mae argaeledd a chostau nwyddau eraill, fel cyflenwadau adeiladu, offer TGCh a darnau i'r fflyd yn fater o bryder hefyd oherwydd cymhlethdod y cadwyni cyflenwi a'r ansicrwydd byd-eang.
- 22 Mae deiliaid cyllidebau yn cynnal adolygiad o'r gwariant nad yw'n gyflogau, a hynny er mwyn sicrhau bod y rhagamcanion yn parhau i fod yn rhesymol.

Safleoedd

- 23 Mae costau safleoedd yn rhagweld £0.99m o orwariant.
- 24 Mae ansefydlogrwydd y farchnad a chostau uwch nwy a thrydan yn her fawr i'r Awdurdod. Y gorwariant a ragamcener ar gyfer cyfleustodau yw £0.25m. Mae Llywodraeth y DU wedi cyhoeddi cymorth i fusnesau, gan gynnwys cyrff y sector cyhoeddus tan 31 Mawrth 2023. Caiff costau ynni eu monitro fel rhan o'r cytundeb lefel gwasanaeth gyda Heddlu Gogledd Cymru.
- 25 Mae'r rhagamcaniad hefyd yn cynnwys cost gwaith a gafodd ei ohirio yn 2021/22. Mae cyllid ar gael ar gyfer y gwaith yma o'r cronfeydd a glustnodwyd.

Cludiant

- 26 Mae'r gyllideb ar gyfer cludiant yn rhagamcan 'dim amrywiad'; fodd bynnag, mae costau cynyddol ar gyfer tanwydd a darnau cerbydau yn achosi pwysau ar y gyllideb hon, ac maent ar hyn o bryd yn cael eu rheoli'n fewnol.

Cyflenwadau

- 27 Y cyllideb net ar gyfer cyflenwadau yw £4.9m, a'r gwariant a ragwelir yw £5.4m, sy'n cynnwys mentrau yn ystod y flwyddyn a gaiff eu hariannu o'r cronfeydd a glustnodwyd.
- 28 Mae pwysau chwyddiannol sylweddol yn cael eu profi mewn nifer o feysydd busnes-gritigol, a chymerir camau i gyfyngu a lliniaru rhag y rhain, pan fo modd.
- 29 Mae'r sefyllfa alldro a ragamcener yn cynnwys costau meddalwedd newydd ar gyfer Diogelwch Tân, cael cyfarpar gweithredol hanfodol newydd a gwaith prosiect ynghylch y gwahanol adolygiadau sy'n cael eu cynnal ymhob rhan o'r Gwasanaeth. Roedd y rhain wedi cael eu cynllunio ar ôl diwedd blwyddyn ariannol 2021/22 a byddant yn cael eu hariannu o'r cronfeydd a glustnodwyd.

Taliadau Trydydd Partïon

- 30 Mae taliadau trydydd parti yn ymwneud â chytundebau lefel gwasanaethau gyda phartneriaid, gan gynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cyngor Sir y Fflint a Heddlu Gogledd Cymru.
- 31 Ar hyn o bryd, mae'r gwariant hwn wedi'i ragamcanu i'r gyllideb.

ARIANNU CYFALAF

- 32 Mae'r gyllideb ariannu cyfalaf yn neilltuo cyllid refeniw i ariannu gwariant cyfalaf.
- 33 Y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw (MRP) yw'r swm isaf y mae'n rhaid ei chodi ar gyfrif refeniw awdurdod bob blwyddyn ar gyfer ariannu gwariant cyfalaf a fydd wedi cael ei ariannu i ddechrau drwy fenthyciad. Mae'n rhan o holl arferion cyfrifyddu'r Awdurdod ac mae'n ymwneud â sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu talu'r dyledion sydd ganddo wrth brynu asedau cyfalaf, megis adeiladau a cherbydau.
- 34 Mae rheoliadau'n mynnu bod yr Awdurdod yn pennu, ymhob blwyddyn ariannol, swm y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw sy'n ddarbodus yn eu barn nhw, drwy gyfeirio at ofyniad cyllido cyfalaf (CFR). Y gofyniad ar gyfer 2022/23 yw £1.94m.
- 35 Hefyd, mae'r gyllideb yn dal y costau llog ar gyfer benthyciadau'r Awdurdod. Oherwydd y sefyllfa economaidd anwadal, mae cost benthycia wedi cynyddu'n fawr, sydd wedi arwain mewn pwysau cyllidebol cyfredol o £0.25m.
- 36 Mae'r sefyllfa'n cael ei monitro'n ofalus ond mae risg o gynnydd pellach gan fod angen benthyciadau newydd yn ail hanner y flwyddyn yn lle benthyciadau sy'n aeddfedu ac i ariannu gwariant cyfalaf.
- 37 Ar hyn o bryd, mae yna gronfa o £0.3m i wrthbwyso costau llog uwch.

INCWM

- 38 Yn ogystal ag ardoll yr awdurdodau cyfansoddol, mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys yr incwm a ddisgwylir ar gyfer ffioedd a thaliadau a grantiau.
- 39 Mae'r ffioedd a thaliadau'n ymwneud gan mwyaf ag ad-daliadau am adeiladau sy'n cael eu rhannu â chyrrff eraill.

	Cyllideb £000	Rhagamcan £000	Amrywiad £000
Grantiau	2,299	2,1299	0
Ffioedd a thaliadau	277	303	26
Cyfanswm	2,576	2,602	26

- 40 Roedd incwm arall wedi cynyddu oherwydd cyllid ychwanegol gan y llywodraeth ar gyfer hyfforddi prentisiaid.

Arian Grant

- 41 Cyfanswm y dyraniadau arian grant yn 2022/23 yw £2.299m (2021/22: £2.397m). Ceir dadansoddiad isod o'r arian grant ar gyfer 2022/23. Caiff yr holl grantiau eu monitro'n ofalus drwy gydol y flwyddyn ariannol i ganfod unrhyw amrywiadau ac er mwyn gallu cymryd camau i gywiro pethau.

	Dyraniad £000
Lleihau Llosgi Bwriadol	157
Offer Diogelwch Tân	223
Ymgysylltu â Phlant a Phobl Ifanc	148
Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru gyfan	154
Cyfraniadau Pensiwn Diffoddwyr Tân	1,081
Ffioedd Gwasanaeth Firelink	416
Mannau Gwefru Cerbydau Trydan	120
Cyfanswm yr Arian Grant	2,299

RHAGLEN GYFALAF

- 42 Roedd yr Awdurdod wedi cymeradwyo rhaglen gyfalaf o £2.916m ym mis Rhagfyr 2021. Hefyd, caiff £0.167m o wariant ei ariannu o gronfeydd wrth gefn oherwydd llithriant mewn cynllun a gymeradwywyd o'r blaen.
- 43 Mae'r rhagamcan yn rhagdybio y bydd pob cynllun yn cael eu cyflawni erbyn Mawrth 2023.
- 44 Fel gyda'r gyllideb refeniw, mae'r rhaglen gyfalaf yn profi pwysau costau, gyda chostau uwch yn ymwneud â phrynu cerbydau a gwaith adeiladu. Mae hyn wedi arwain at yr angen am £0.205m yn ychwanegol o gyllid.
- 45 Dyma fanylion y cynlluniau:

Cynllun	Cyllideb £000	Rhagolwg £000	Amrywiad £000
Peiriant tân newydd	1,248	1,248	-
Faniau amlbwrpas ar gyfer gorsafoedd	160	170	10
Offer gweithdy	20	20	-
Tŵr hyfforddi newydd	160	250	90
Adeiladau – Mân waith	245	260	15
Cyfanswm 2022/23	1,833	1,948	115
Yn cario drosodd – peiriannau tân	923	923	-
Yn cario drosodd – Tyrrau hyfforddi	160	250	90
Cyfanswm yn cario drosodd o 2021/22	1,083	1,173	90
TGCh – Gweinydd	167	167	-
Cyfanswm a ariennir o gronfeydd wrth gefn	167	167	-
Cyfanswm: Rhaglen Gyfalaf	3,083	3,288	205

46 Dyma sut y caiff y cynllun cyfalaf ei ariannu:

Cyllid	Swm £000
Benthyca	3,121
Cronfeydd a glustnodwyd	167
Cyfanswm	3,288

BENTHYCA

- 47 Caiff gwariant cyfalaf ei ariannu gan mwyaf drwy fenthyciadau allanol. Yn y tymor byr, mae'r Awdurdod yn defnyddio arian refeniw dros ben o'r enw benthyciadau mewnol.
- 48 Mae'r Awdurdod yn parhau i ddefnyddio benthyciadau mewnol. Mae hyn yn golygu nad yw'r benthyciadau cyfalaf sydd eu hangen, fel y cyfrifir gan y Gofyniad Cyllido Cyfalaf (CFR), wedi cael eu hariannu'n llwyr gan ddyled fenthyca allanol. Yn hytrach, mae arian sy'n cefnogi cronfeydd, balansau a llif arian yr Awdurdod wedi cael eu defnyddio fel dull dros dro i ariannu gwariant cyfalaf a chynhyrchu arbedion refeniw. Fodd bynnag, wrth i gronfeydd gael eu defnyddio daw'r angen i gael benthyciadau allanol yn lle benthyciadau mewnol.
- 49 Rhagamcenerir mai £22.26m fydd benthyciadau'r Awdurdod ar 31 Mawrth 2023. Mae hyn yn cynnwys £6.0m o fenthyciadau byrdymor dros dro gan gyrff eraill yn y sector cyhoeddus, a £16.26m o fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus. Mae hyn yn dibynnu a oes arian mewnol ar gael ac mae'n parhau'n faes risg i'r Awdurdod.

DEFNYDDIO CRONFEYDD A GLUSTNODWYD

- 50 Nod cronfeydd ariannol yr awdurdod yw darparu cyllid i'w fuddsoddi mewn gweithgareddau yn y dyfodol ac i fod yn rhwyd diogelwch rhag ofn y bydd heriau ariannol tymor byr yn deillio o alwadau gweithgarwch neu bwysau na ragwelwyd.
- 51 Ar hyn o bryd, mae gan yr Awdurdod £5.57m o gronfeydd a glustnodwyd, sydd wedi cael eu cronni yn y blynyddoedd diweddar oherwydd llithriant yn y gwaith recriwtio a'r gweithgareddau oherwydd pandemig Covid-19.
- 52 Yn 2021/22, clustnodwyd cronfeydd i ariannu costau a ddylai fod wedi digwydd yn 2021/22, ond roedd problemau gyda'r cadwyni cyflenwi wedi golygu nad oedd modd eu cwblhau a chafwyd oedi arnynt. Hefyd, mae cronfeydd wedi cael eu sefydlu i ariannu cynnydd mewn cyfraddau llog, cynnydd mewn chwyddiant, gwelliannau i systemau a gwelliannau i wasanaethau.

- 53 Mae'r alldro amcanol yn rhagdybio y bydd £2.13m o gronfeydd wrth gefn yn cael eu defnyddio yn ystod y flwyddyn. Caiff y defnydd o gronfeydd wrth gefn ei gadw dan adolygiad fel rhan o'r broses o fonitro'r gyllideb.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae cysylltiad rhwng yr adroddiad hwn ag amcanion llesiant hirdymor ATAGC. Mae arian i'r Gwasanaeth yn fuddiol i gymunedau Gogledd Cymru, ac mae'n sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn digwydd yn y seilwaith er mwyn galluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith ataliol ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Caiff y gyllideb ei gosod bob blwyddyn yn unol â'r gwasanaethau arfaethedig sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith ataliol.
Cyfreithiol	Mae'n ofynnol dan y gyfraith i'r Awdurdod Iunio'r Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r safonau a ragnodwyd.
Staffio	Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu er mwyn sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflawni ei gyfrifoldebau.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim
Risgiau	Caiff incwm a gwariant eu monitro'n ofalus er mwyn sicrhau bod unrhyw achos o wyro o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu canfod a'u hadrodd yn briodol i'r Aelodau.